Anul LXX — Sibiu, 25 Ianuar (7 Februar) 1922 — Nr. 8

Telegraful Român

Organ naţional-bise

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Abonamentul:
Un an **100 Lei.** — Şase luni **50 Lei.**
Trei luni **25 Lei.**
Ziarul apare Marţia şi Vinerea

Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor, după învoeală
Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Biserica neamului nostru

Dintru începutul veacurilor destinele omenirii au fost conduse de puterea credinţei, manifestată prin cultura fiecărui neam în deosebi. In vechime formarea unui stat omogen era condiţionată mai întâi de unitatea de vederi în chestii de credinţă a popoarelor care aparţineau aceluiaş stat. Credinţa sau religia, având însemnătatea istorică, în viaţa popoarelor de pe acest glob terestru, cu atât mai vârtos va trebui să i se dea deosebită afecţiune credinţei mărturisite de naţiunea preponderantă, care formează statul naţional.

In consecinţă, toţi fiii credincioşi unei biserici nalionale, fără deosebire de stare socială, datorinţă sfântă au de-a se pătrunde de învăţăturile mamei lor, biserică, la al cărui sân s'au adăpat cu alinătoarele cuvinte păstrate cu sfinţenie dela întemeietorul bisericii creştine Isus Hristos. Fiind cu toţii fiii aceleiaşi mame creştine adunaţi prin pronia cerească sub scutul unui sceptru creştin, trebue să ne trezim la nouă viaţă, căutând a da mulţămită lui Dumnezeu pentru toate ale sale bogate daruri, întărindu-ne în dreapta şi mântuitoarea credinţă a strămoşilor noştri.

Constatăm, nu fără durere, că unii fii ai neamului nostru nu mai sânt pătrunşi de duhul creştinesc al bisericii în care au primit botezul, şi prea puţin îi mai interesează chestiuni ce aparţin organismului bisericii lor.

Unii ajunşi la adăpostul grijilor zilnice, prea uşor şi degrabă au uitat de binefacerile de cari i-a învrednicit Dumnezeul părinţilor noştri.

Astfel, nu mai aduc imnuri de laudă şi de mulţumire lui Dumnezeu pentru tot ce ni-a dat, şi nu-şi pun încrederea în pronia cerească, singură în stare a ne da puteri nouă prin care să putem învinge greutăţile ce se pun în calea consolidării noului nostru imperiu românesc.

Vedem deci, în viaţa de toate zilele cum cei puternici ai zilei nu mai cercetează, decât foarte rar, locaşul sfânt al lui Dumnezeu şi ca urmare vedem cum slăbesc în aceştia virtuţile creştineşti, ne mai făcând fapte creştineşti şi de caritate publică şi ne mai ajutorând pe cei lipsiţi şi neputincioşi de un sânge cu ei, ci cu oarecare sfidare trec înainte pe drumul apucat făcându-se a nu auzi şi a nu vedea pe cei ce le cer ajutorul.

Prin purtarea aceasta cu timpul se produce o oarecare răceală şi chiar îndoială în sufletele celor nenorociţi şi faţă de dreptatea lui Dumnezeu, care nu împarte deopotrivă darurile acestei lumi, în aşa fel ca să nu fie bogaţi şi săraci.

Intreb acum unde ar ajunge omenirea dacă n'ar avea credinţă, că dacă nu aici apoi cu siguranţă pe ceealaltă lume fiecare după faptele sale îşi va primi răsplata. Aici societatea omenească ar ajunge la un antagonism şi chiar la răsbunări, dacă biserica prin slujitorii săi n'ar tălmăci tuturor învăţătura lui Hristos, care zice: «fericiţi sânteţi săracilor, că a voastră este împărăţia lui Dumnezeu», aducând şi pilda evangheliei cu bogatul care zilnic se desfată având toate bunătăţile pe când săracul Lazar care sta plin de bube la uşa lui, s'ar fi bucurat dacă i-ar fi dat numai rămăşiţele ce cădeau de pe masa bogatului, — ceeace a avut ca urmare — osândirea bogatului în munca de veci, şi fericirea săracului în sinul lui Avram.

Trăim în era materialismului, care întunecă pornirea nobilă în sufletul omenesc şi coboară nivelul moral în viaţa familiară şi în viaţa publică. In aceste stări critice se află azi mentalitatea multor indivizi fără deosebire de rang social.

Biserica creştină română şi slujitorii săi stau azi înaintea unei crize sufleteşti având de rezolvat o mare problemă de viaţă a refacerii morale a unui popor aşezat la porţile orientului. In acestea zile de prefaceri cineva la sfârşitul unui articol de ziar pune întrebarea: «Unde sânt apostolii zilelor noastre? Biserica va trebui să ne dea răspunsul deplin, — şi aceea biserică în care vom găsi mai viu sufletul de viaţă regenerător al credinţei va fi biserica neamului nostru».

Ne mărginim deocamdată a răspunde următoarele:

Biserica vie întemeiată de Mântuitorul lumii Isus Hristos supremul cap nevăzut al bisericii creştine ale cărei învăţături sacre au fost scrise şi propovăduite de ucenicii şi apostolii neamurilor şi mai apoi de sfinţii părinţi, şi nefiind schimbate sau falsificate de nici un muritor fie cât de «infalibil», aceasta se numeşte biserica ortodoxă şi în consecinţă fiind păstrătoarea existenţei neamului românesc, se numeşte tot odată şi biserica neamului românesc.

Daţi cu toţii sprijin acestei biserici a neamului şi faceţi-vă cu toţii ucenici şi apărători ai acestei moşteniri sfinte şi neştirbite a lui Isus Hristos.

Cinstiţi pe slujitorii acestei biserici, punându-i la adăpostul grijilor zilnice, pentruca cu îndoite puteri să poată aduce viaţă regenerătoare în sufletele credincioşilor, — şi atunci apostolii zilelor noastre nu vor mai fi căutaţi prin «institutele de propaganda fide» — ci se vor naşte pe plaiurile României întregite.

Să întărim credinţa păstrătoare de neam, căci aceasta stă azi la temelia statului român, şi să eliminăm din această comoară a credinţii strămoşeşti orce cugetare sau învăţătură străină de sufletul neamului românesc.

Să întărim deci cu toţii, dela opincă până la vlădică, biserica ortodoxă română, care e biserica neamului nostru. Aşa să ne ajute Dumnezeu.

Pr. I. Crăciun.

„Preoţimea ortodoxă şi partidul naţional"

Primim spre publicare următoarele:

Onor. Redacţiune,

La articolul apărut în ziarul dvoastră sub titula «Preoţimea ortodoxă şi partidul naţional» binevoiţi a publica în numele adevărului următoarele lămuriri: Subscrisul ca fiu credincios al bisericii mele, care în timpurile cele mai grele d. e. cu ocaziunea alegerii lui Mangra, apoi în chestia comisariatului baronului Horvath Petrichevich am dat dovadă, că atunci când e vorba de apărarea drepturilor bisericii nu stau la o parte, cred, că sânt destul de competent, ca să iau în apărare activitatea partidului naţional faţă de o critică absolut nedreaptă şi publicată cu anumită tendinţă politică.

Se susţine în acest articol, că partidul naţional ar fi esponentul unui regionalism amestecat cu un pronunţat confesionalism unit catolic.

Mă surprinde, că tocmai organul mitropoliei noastre, publică astfel de acuze nebazate, punându se în serviciul unui partid politic,[1] faţă de care o mare parte a celor mai distinşi fii ai bisericii sânt în cea mai vehementă opoziţie. Şi apoi să nu uităm, că în chestia unificării bisericeşti, întreaga noastră biserică sau mai bine zis toţi reprezentanţii ei autorizaţi, fără deosebire de culoarea lor politică, s'au pus pe bază regionalistă, susţinând întru toate statutul organic faţă de tendinţele de centralizare şi unificare, care nesocoteau principiul măreţ al autonomiei.

Acelaş lucru îl face partidul naţional şi trebue să-l facă tot ardeleanul conştient în viaţa noastră politică. Este un adevăr necontestat la noi şi recunoscut de mulţi bărbaţi valoroşi din vechiul regat, că teritoriile alipite dela fosta monarhie austro-ungară au adus cu sine o organizaţie de stat în multe privinţe superioară celei din vechiul regat. Când partidul naţional apără această organizaţie faţă de tendinţele de unificare pripite şi neprecugetate, are aprobarea tuturor ardelenilor cinstiţi. A apăra ce-i bun la

[1] Acest organ, cu totul independent, nu stă în serviciul nici unui partid politic, ci în serviciul intereselor bisericii şi ale neamului nostru! *N. R.*

noi este *un interes de stat*, este nu numai *interesul Ardealului, ci al României întregi.*

Unificarea forţată a produs o adevărată debandandă în administraţia Ardealului şi ne-a compromis complet justiţia. Faţă de acestea tendinţe Ardealul întreg trebue să formeze un bloc, căci la din contra ajungem într'o robie politică şi economică, pe care cu toţii o vom deplânge.

Tot aşa de nebazată este afirmaţiunea, că partidul naţional ar avea un caracter confesional unit. Cum se poate afirma aceasta, când în comitetul său executiv ortodoxii sânt în majoritate, între cari se află Vasile Goldiş, Valer Branişte, Dr. A. Lazar, Dr. V. Moldovan, Dr. V. Saftu, de a căror ortodoxie nime nu se poate îndoi. Apoi cum poate fi bănuit de unit un partid, care alege la Crasna, o circumscripţie curat unită, pe ortodoxul Ioan Lapedatu. Se lansează mai departe, nu în acest articol, ci pe alte căi, svonul tendenţios că Consiliul Dirigent ar fi avut un caracter pronunţat unit, care a menajat pe uniţi în contra ortodoxilor. Această aserţiune e tot aşa de puţin bazată, ca şi celelalte. In Consiliul Dirigent au fost 9 uniţi şi 8 ortodocşi şi anume iată-i cu numele, uniţi: Dr. Maniu, Dr. Boila, Dr. Bontescu, Dr. Vajda, Dr. St. Pop, Dr. Haţieganu, Vasile Lucaciu. Membri ortodoxi au fost următorii: Dr. A. Lazar, Vasile Goldiş, Dr. Valer Branişte, Dr. Aurel Vlad, Dr. Ioan Suciu, Oct. Goga, Jumanca, mai târziu Mihai Popovici şi Flueraş, înlocuit mai târziu prin Tib. Brediceanu tot ortodox. Sub acest Consiliu Dirigent au funcţionat cu totul 25 de prefecţi între cari 17 ortodoxi şi 8 uniţi.

Au fost ortodoxi următorii prefecţi şi anume:

1. La Braşov: Dr. G. Baiulescu.
2. La Făgăraş: Dr. Oct. Vasu.
3. La Sibiu: Dr. Comşa.
4. La Deva: Dr. T. Vasinca.
5. La Lugoş: Dr. G. Dobrin.
6. La Timişoara: Dr. A. Cosma.
7. La Arad (judeţ): Dr. I. Marşieu.
8. La Arad (oraş): Dr. Veliciu.
9. La Aiud: Dr. Ioan Popu.
10. La Bichiş: Dr. M. Marcu.
11. La Cianad: Dr. Popovici.
12. La Ciuc: Dr. G. Dubleşiu.
13. La Treiscaune: Dr. Vecerdea.
14. La Turda: Dr. Z. Chirtop.
15. La Maramureş: Dr. Chiroi.
16. La Bistriţa: Dr. Pahone.
17. La Târn.-mare: Dr. D. Roman.

Uniţi au fost următorii prefecţi:

1. La Cluj (oraş): Dr. V. Poruţiu.
2. La Cluj (judeţ): Dr. Tamaşiu.
3. La Dej: Dr. T. Mihali.
4. La Selagiu: Dr. G. Pop.
5. La Sătmar: Dr. Racoţi.
6. Târgu-Mureş: Dr. Vescan.
7. Diciosânmărtin: Dr. Caluţiu.
8. La Odorheiu: Dr. Neamţu.

Dintre 14 secretari generali 10 au fost ortodoxi şi 4 gr.-catolici. Subliniez, că toţi şefii de resort ortodocşi au avut din întâmplare secretari generali de aceeaşi confesiune, până când şefii de resort uniţi au avut şi secretari generali ortodoxi, aşa de ex. Dr. Boilă a avut pe ortodoxul Dr. Missits, iar unitul Dr. Bontescu l'a avut pe ortodoxul Ionel Comşa ca secretar general, apoi Dr. Iuliu Maniu a avut la prezidenţie 2 secretari generali ortodoxi, pe Dr. Lucian Borcea şi pe Dr. G. Moroianu, iar la interne după demisiunea Dr. V. Onişor a urmat ortodoxul Dr. Z. Chirtop. Ear ce priveşte resortul de culte, pe lângă şeful de resort Vasile Goldiş şi mai târziu Dr. V. Branişte, au funcţionat 2 secretari generali ortodoxi (Dr. I. Lupaş şi Onisifor Ghibu) şi numai un unit. Intre astfel de împrejurări era imposibil să se validiteze interesele bisericii unite în dauna celei ortodoxe. In tot decursul funcţionării Consiliului Dirigent pe temă confesională nu a existat nici un conflict.

Partidul naţional nu a avut nici când caracter confesional şi nu-l are nici acuma. Aceasta acuză poate servi cel mult ca pretext pe sama acelor oportunişti, cari din alte motive părăsesc şi combat acest partid, nu corăspunde însă adevărului.

Dacă am voi să ne folosim de atari mijloace detestabile şi neadmisibile am putea şi noi să acuzăm partidul liberal, că sprijineşte uniţii pe cuvânt, că a menţinut la presidenţia comisiei de unificare pe unitul Dr. Mihali şi a numit de prefect în judeţul Făgăraşului, spre bucuria protopopului Borzea, pe unitul Dr. Andreiu Micu — şi aşi putea continua.

Sunt firm convins, că comite o enormă greşală acela, care în situaţia actuală, pe lângă patimile politice, aţâţă şi cele confesionale. Nu aşa să consolidează România-Mare, dle Pr. P. Avel.

Dr. Aurel Vlad,
deputat congresual şi sinodal

Ingrijirea cimitirelor

Pentru împlinirea unei frumoase îndatoriri pastorale, care este îngrijirea cimitirelor, ministrul cultelor a dat, autorităţilor comunale şi parohiilor vechiului regat, îndrumări de importanţă deosebită, în care, între altele, se spun următoarele:

Cimitirile popoarelor culte civilizate din Apus sânt adevărate grădini, adevărate parcuri de pietate, în care nu numai cei morţi îşi află într'însele odihna veşnică, dar înşişi viii se duc acolo să mai scape de grija chinuitoare a vremurilor grele ce le străbatem.

Ele au înţeles că cimitirile au în mijlocul mulţimii nu numai un rol social, ci şi unul educativ şi de aceea nu cruţă nici o osteneală, nici un sacrificiu pentru cât mai buna şi desăvârşita lor înfrumseţare şi îngrijire.

Ele ştiu că acolo odihneşte tot ce poate avea omul mai scump în această viaţă scurtă şi trecătoare: pumnul de ţărână al celor, cari ni-au fost în viaţă atât de dragi şi atât de scumpi.

La noi cimitirele sânt expresia celei mai vinovate nepăsări. Par'că n'am fi oameni şi mai cu seamă creştini. Uităm cu cea mai mare uşurinţă morţii, pe cari i-am iubit cândva în viaţă. Nu vrem să ştim, că cine îşi uită morţii se nevredniceşte pe sine; devine cel mai de pe urmă dintre oameni şi popoare.

Dar chestiunea întreţinerii cimitirelor noastre săteşti apare într'o lumină şi mai tristă, atunci, când ne gândim, că ne aflăm într'o epocă plină de glorie şi mândrie naţională, în care «*Cimitirele de onoare*» sânt la ordinea zilei.

In aceste sfinţite cimitire zac Eroii Neamului nostru, cari nu sânt decât fiii şi fraţii noştri, cărora cu drept cuvânt li se cuvine toată cinstea, toată iubirea şi întreaga noastră recunoştinţă, manifestată în chip deosebit şi prin îngrijirea cimitirelor, în cari se odihnesc.

Dacă însă aceasta ne este datoria, ca popor cu puternice aspiraţii de cultură şi civilizaţie, faţă de aceste cimitire, apoi aceleaşi sfinte obligaţiuni le avem, după datină şi lege şi faţă de *celelalte cimitire*, care, spre deosebire de cele dintâi, rămân să se numească şi mai departe cimitire comunale.

Căci dacă în cele dintâi se odihnesc, cu toată cinstea cuvenită Eroii Neamului, cari nu sânt, dupăcum am afirmat, decât fraţii şi copiii noştri, în celelalte se odihnesc moşii şi părinţii lor, cărora de asemenea li se cuvine cinste şi recunoştinţă, pentrucă au ştiut să dea Neamului şi ţării pe făuritorii României-Mari.

Pentru comunele, în care nu sânt cimitire de onoare, socotim că organizarea în anumite zile de peste an a pelerinagiilor pioase, făcute cu elevii şcoalelor la cimitirele comunale, ar fi pe lângă cel mai minunat mijloc pentru atingerea scopului urmărit, dar şi o lecţie vie de educaţie morală.

Plivind, curăţând şi semănând flori pe mormintele bunicilor fraţilor şi surorilor, elevii încă de mici s'ar deprinde cu aceste manifestări pioase, care au darul să îmlădie şi să înnobileze sufletul omului.

De aceea căutaţi să obţineţi şi ajutorul preţios al învăţătorului. Nu credem că se va găsi printre învăţătorii neamului — cu toţii buni români şi pioşi creştini — vreunul care, fără să pericliteze interesele şcolare, să refuze sprijinul său, în această operă de îndreptare socială şi morală.

Inţelegerea şi voia bună a oamenilor deasemenea pot face minuni. Virtutea fiecărui preot va fi să transforme păragina de azi a celor mai multe dintre cimitire în adevărate parcuri de creştină pietate—pilde vii ale puterii de voinţă şi creaţiune omenească.

Mergeţi dar, Cucernici Preoţi, din om în om, cu focul credinţei în suflete şi împliniţi porunca vremii!.. Unde sfatul şi îndemnul nu va prinde, întrebuinţaţi dojana părintească! Aprindeţi într'un cuvânt sufletul mulţimii, pentu această nobilă şi pioasă îndatorire a îngrijirii cimitirelor!...

Imprejmuiţi-le dar cu garduri, ferindu-le în acest chip da profanarea vitelor. Păstraţi alinierea mormintelor. Curăţaţi-le de cioburi şi îndreptaţi-le crucile. Nu lăsaţi ca în ţara florilor

---

FOIŞOARA

O carte bună

«*Oameni aleşi*» de I. Simionescu se numeşte o carte, pe care ar trebui să o aibă fiecare preot şi orice bibliotecă parohială sau casă culturală sătească.[1] Ne-am obişnuit să cetim articolele şi broşurile dlui Simionescu (în Viitorul, Viaţa românească, Lamura, Biblioteca de popularizare a ştiinţei dela Casa Şcoalelor, etc.) cu multă plăcere, căci conţin învăţături date în formă acceptabilă, în stil plin de căldură, întovărăşit de mult bun simţ.

Dl S. este profesor la universitatea din Iaşi şi membru al Academiei române. Călcând pe urmele lui Ion Ghicu Barasch (*Isis*) şi I. Anestin, şi-a propus să popularizeze ştiinţele la noi.

Dl Simionescu a ţinut de astă dată prelegeri despre oamenii mari ai omenirii coloniilor cercetăşeşti adunate în Iaşi, în sălile «întunecate, neîncălzite, din subsolul Universităţii», în decursul răsboiului. Carteaapărută acum o dedică «copiilor ţării» sale.

Ce minunat teren de activitate! Ce misiune strălucită pentru un învăţat de a da de gândit tineretului, semănând idei nobile şi de a îndemna şi inima tineretului să bată! Una din cele mai mari glorii ale ştiinţei franceze, Fabre, a scris cărţi de vulgarizare a ştiinţei pentru copiii de şcoală, contribuind astfel ca tineretul francez să iubească natura şi animalele.

Dl S. îşi alege ca *motto* cuvintele lui Maxim Gorki dintr'o scrisoare deschisă, adresată lui Romain Rolland: «Să amintim copiilor, că oamenii n'au fost întotdeauna aşa de slabi şi răi cum sântem noi, din păcate», şi vrea să arate cu exemple cât de grea este cariera unui om mare, cum «calea mai tuturor oamenilor mari e presărată cu spini. Picături de sânge şi sudoare e firul Ariadnei pentru dânşii».

Mai potrivită epocă pentru a arăta sbuciumul oamenilor mari de a fi buni, nobili cu perseverenţă pe cărarea spinoasă, pe care inima lor le dictează să o bătătorească, n'a existat. In furtuna sufletească sălbatică ce s'a deslănţuit peste sufletele noastre sânt icoanele acestea ale mucenicilor omenirii adevărate icoane de închinat. Colecţia de faţă conţine biografiile a 40 de oameni mari: Francisc de Assise şi Martin Luther, ca reprezentanţi ai credinţei; Demostene, Cicero şi Jaures, ca oratori; Benvenuto Cellini; Leonardo da Vinci, Beethoven, pentru artă-Dante, Burns Goethe ca poeţi; Socrate, D'Alembert, Rousseau, Fichte, Grundtvig, Carlyle, Ruskin, ca representanţi ai filosofiei; Cristofor Columb, Cortez, Alex. de Humboldt Livingstone, Nansen, ca exploratori; Arhimede, Vesale, Galileu, Franklin, Lamarck, Faraday, Darwin, Fabre, ca oameni de ştiinţă; Gutenberg, Watt, Stephenson, Arkwright, Iacquard, Edison, ca inventatori în domeniul industriei; Alexandru cel Mare, Hanibal, Napoleon conducători de armată.

După aceştia ne promite dl S. pe oamenii *noştri*, aleşi.

Influenţa oamenilor mari trece graniţele ţării lor; scrie dl S. «Sânt ai omenirii întregi. Sânt mai presus de naţionalitate; pot servi însă la isbucnirea energiilor naţionale» (p. 8).

Ai putea discuta din punct de vedere bisericesc dacă e să se înşire d. e. în planul întâi un Martin Luther, ca reprezentant al credinţii — Carilyle îi dedică un capitol ca reprezentant al omenirii, — sau dacă nu aventurier ca talentatul Benvenuto Cellini are prioritatea faţă de Tolostoi sau Shakespeare, când numeşti pe cei «aleşi», — în orice caz şi «oamenii» aceştia au fos «reprezentanţi», şi sbuciumul lor sufletesc inspiră respect şi poate să germineze idei bune şi sănătoase în creerul prins în vâr-

[1] I. Simionescu prof. la univ. din Iaşi Oameni aleşi — I Străinii. — Bucureşti, Ed. Cartea românească 1921, broş. 12 Lei, 200 pag.

— darul cel mai de preţ al firii — mormintele moşilor, părinţilor şi fiilor noştri să zacă şi mai departe sub apăsarea încă odată omorâtoare a buruenilor sălbatice!

Puterea cuvântului vostru să strălucească însă în frumuseţea morală a pildei voastre.

Nu uitaţi că însuşi Mântuitorul, pe urmele căruia umblaţi, a făcut ca puterea Dumnezeirii Lui să strălucească şi mai mult prin minunata îmbinare a cuvântului cu a faptei!

Dela conferenţele preoţeşti

— Intrunirea din Borcut —

Preoţimea din tractul *Cetăţii de peatră* s'a adunat în 19 Ianuar 1922 la conferinţa pastorală a Asociaţiei clerului «Andrei Şaguna», ţinută în parohia *Borcut*.

Deşi earnă cu zăpadă multă şi ger mare, totuşi preoţii, ascultând de glasul părintelui protopop Zaharie Manu, au venit în mare număr la conferinţa, care a decurs conform programului anunţat:

Cuvântul de deschidere, o disertaţie în toată forma, a părintelui protopop, a fost o lucrare plină de bune poveţe şi de îmbărbătare la munca stăruitoare. Vorbitorul arată cum poporul nostru trebue să-şi caute sprijinul şi mântuirea în credinţa vie depositată în sf. Scriptură şi propovăduită de sf. biserică. Preoţimea, pătrunsă de această credinţă, are să lucreze cu râvnă, dragoste şi abnegaţie la luminarea turmei cuvântătoare încredinţate ei spre conducere. Răsplătirea îi va fi stima celor de sus, şi ascultarea celor păstoriţi.

Mai amintesc, din conferenţă, desbaterile preoţimii cu privire la înfiinţarea *şcoalei de Duminecă*, în scop de-a se da o creştere mai intensivă religioasă morală tineretului. Tema aceasta a fost lucrată de părintele Liviu Greblea.

Preoţii conştienţi de rolul ce au de împlinit, în deosebi în aceste părţi expuse ale reînfiinţatei episcopii a lui Ştefan Cel Mare, au hotărît înfiinţarea şcoalei de Duminecă după un program provizor. Să dea Dumnezeu, ca începutul acesta să ducă la rezultatul aşteptat.

Pr. Ioan Budu

Aviz

P. On. Domni Protopopi sânt rugaţi ca în termen de 10 zile să binevoiască a returna Calendarele nevândute de pe 1922. La caz contrar le vom considera vândute.

Librăria arhidiecezană.

Ştirile zilei

Formulă protocolară. Pe baza adresei Preşedinţiei Consiliului de miniştri se aduce la cunoştinţă că oridecâteori se va vorbi într'o corespondenţă, publicatiune, dare de seamă, programă etc. despre A.A. L.L. R.R, Principele Carol şi Principesa Elena, formula protocolară ce urmează a fi întrebuinţată va fi: *A. S. R. Principele Moştenitor, A. S. R. Principesa Moştenitoare*, sau *A A.L.L.R.R. Principele Moştenitor şi Principesa Moştenitoare*, fără să se mai citeze numele proprii ale Alteţelor Lor Regale.

Misiunile de prisos. In urma unui raport al dlui ministru de externe Duca, s'au desfiinţat unele misiuni de prisos din străinătate. Prin măsura aceasta se aduce în bugetul externelor o economie anuală de peste 70 mil. de lei.

S'a inaugurat în mod solemn, în 1 l. c. teatrul naţional din *Cernăuţ*. Artiştii teatrului dela Iaşi au reprezentat drama Vlaicu Vodă. Se aşteaptă ca până la toamnă Teatrul naţional dela Cernăuţ să ia fiinţă deplină.

Consiliul poporal săsesc, în adunarea sa intimă ţinută zilele acestea în Sibiu şi condusă de fostul deputat H. O. Roth, a hotărât să trimită o delegaţie la Bucureşti pentru a intra în tratative cu guvernul, în vederea conlucrării saşilor cu partidul liberal.

Politica şcolară. Statul român, cum se ştie, deschide şcoale pe seama minorităţilor şi le acordă dreptul de a propune obiectele de învăţământ în limba lor maternă. In Iugoslavia lucrurile se petrec cu totul altcum. Astfel în comuna *Marghita mare* s'a prezentat inspectorul şcolar sârb la epitropia bisericii româneşti care susţine din mijloacele sale o şcoală confesională, şi cu provocare la o hotărâre ministerială a comunicat epitropiei că şcoala confesională se statifică, ear clădirea ei se rechisiţionează pentru şcoala de stat; învăţătorul este primit în serviciul şcoalei de stat, dacă în timp de un an învaţă sârbeşte aşa, ca să fie în stare a propune copiilor în această limbă exclusiv.

Lumina Femeii, revistă de familie, directoare dna Sanda I. Mateiu, Cluj, Eminescu 13. Au apărut nrele 1—2 pentru Ianuar şi Februar 1922 şi conţin materie instructivă şi bine aleasă pentru a răspândi cultura în cercuri cât mai largi. Abonamentul anual 80 lei.

Apel către sibieni. Loja Brukenthal Nr. 3 a ordului bunilor templieri pentru combaterea alcoolismului intenţionează a organiza în zilele acestea o votare secretă a poporaţiunii oraşului Sibiu. Scopul principal este a afla adevărata părere a poporaţiunii Sibiului în diferite chestiuni cu raport la întrebuinţarea alcoolului. Dorim în interesul lucrării noastre, de interes public, să ni se restitue toate voturilor, dela fiecare, provăzute cu răspuns dat în deplină conştienţă. Rugăm dară pe toţi locuitorii în etate de 21 ani, atât bărbaţi, cât şi femei, ca în lucrarea aceasta să sprijinească membrii ordului, cari vor distribui şi aduna biletele de vot. Ca să evităm orce neînţelegere, ne permitem a atrage atenţiunea, că numai prima întrebare se referă la interzicerea întrebuinţării alcoolului în zile de Dumineci şi sărbători, — celelalte întrebări se referă mai cu seamă la estradarea alcoolului. Rezultatul se examinează de o comisie şi pe urmă se aduce la cunoştinţa publicului. Pentru comitet: *A. Kellner*, preşedinte. *H. Ertl*, secretar.

Ştire ziaristică. Foaia săptămânală pentru popor, *Lumina Satelor*, se bucură — cum sântem informaţi — de o bună primire în mijlocul cititorilor satelor noastre. Este poate singura foaie, care, scrisă pe înţelesul celor mulţi, nu face politică de partid şi nu aduce vorbe grele de ocară pentru nimeni, — ear fapta bună şi cinstită o scoate la iveală fără să caute din care anume parte a răsărit. Operă de creştere politică şi morală pentru popor se poate face numai pe asemenea căi.

Strada Bucureşti. Parisul a dat uneia din străzile sale numele Bucureştilor. Strada *Rue de Bucarest* se află în cartierul numit «al Europei» unde găsim numele principalelor oraşe europene, ca ex.: Rue de Londres, de Vienne, de Madrid, Petrograd, Rome, Turin, Amsterdam şi chiar de Budapest.

Inmormântarea preotului din Galeş, *Ilie Iosof*, care a funcţionat ca paroh şi învăţător 44 de ani cu multă trudă, în cele mai grele timpuri pentru sfânta noastră biserică, s'a făcut prin păr. protopop al tractului Sălişte, Dr. D. Borcia, asistat de 8 preoţi. Răspunsurile liturghice le-a dat corul săliştean, ear înainte de a se pune în mormânt corpul decedatului, păr. protopop într'un discurs înduioşător ia rămas bun dela fostul său preot. La actul înmormântării au luat parte toţi credincioşii comunei, în frunte cu conducătorii săi petrecându-l până la locul de odihnă în cimiterul bisericii ort. rom. din Galeş. Odihnească cu dreptii!

Nr. 3951 Plen. (17) 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **referent şcolar al Consistorului arhidiecezan** se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Dela concurenţi se cere calificaţiune academică, adecă, ca ei după terminarea cursurilor teologice la vreun seminar din mitropolie, să fie făcut studii speciale din teologie sau din pedagogie.

Retribuţiunile sânt cele normate pentru asesorii consistoriali.

Cererile însoţite de documentele necesare alăturate în original sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan.

Vor fi preferiţi concurenţii cari au şi practică în viaţa şcolară.

Sibiu, din şedinţa plenară a Consistorului arhidiecezan, ţinută la 4 Ianuar 1922

Consistorul arhidiecezan.

tejul lui Sherlock Holmes şi Buffalo Bill (şi la noi, nu numai la copii!).

Autorul citează ici şi colo, din Emerson, din Carlyle, din Dela Sizeranne, din Ruskin, din Smiles, dovedind astfel că s'a folosit la alcătuirea acestei cărţi de câţiva autori, cari au dat expresie gândurilor sănătoase pentru colaborare între oameni, colaborare, spre care va trebui să tindem cu toţii, spre binele comun.

Cetitorul zilelor noastre, marele cercetaş, va găsi paralele foarte elocuente între ce a fost şi ce este în ziua de astăzi şi din gimnastica aceasta, care — să o dorim — nu va fi a unui măscărici, va putea trage chiar foloase.

Aşa d. ex. scrie despre Cicero: «La 35 de ani devine celebru prin pledoaria în contra lui Verres, lacom de avere, care, cât a fost pretor în Sicilia, adunase din jaf şi biruri nedrepte vre'o 7 500,000 de drahme, peste 10 milioane de lei, o avere mare pentru aceea vreme. Verres fu condamnat la amendă de vreo 700 000 lei. (p. 24)

Stă pe loc cetitorul — pune cartea de-oparte şi se întreabă: «când va veni un al doilea Cicero, în fiecare ţară, să isbunească împotriva Verreşilor zilelor noastre?»

Şi se mai întreabă cetitorul: «N'ar fi bine ca pledoaria aceasta să vadă lumina zilei şi în româneşte, să ne edificăm la puterea de argumentaţie contra samsarilor lipsiţi de scrupole?»

Şi când vom avea în traduceri bune româneşti, cărţile amintite de dl S. cartea despro Flacără a lui Faraday, amintirile entomologice ale lui Fabre; Sartor Resartus-ul lui Carlyle:

Cu astfel de traduceri să şi bată capul editorii noştri şi nu cu editarea banalităţilor rimate şi neritmate ale cutărui vânător de glorie ieftină — acum, când hârtia e, vai, atât de scumpă şi timpul ar trebui să ne fie atât de preţios!

Ici colea cere dl S. cunoştinţe cari sânt — deocamdată — necunoscute lectorului de duzină din Ardeal. Pentru cel ce e iniţiat în istoria artelor are, fireşte, farmec când scrie d. e. despre Jaures că avea un cap masiv, pe un gât scurt, aducea aminte de gânditorul lui Rodin, dar şi de muncitorul de pământ. (p. 27) Ca să pricepi comparaţia trebue să fi avut fericirea de a fi văzut aievea sau în copie pe «Gânditorul» lui Rodin, marele sculptor francez.

Ca să înţeleagă cetitorul tenorul cărţii citească d. e. biografia despre Grundtvig.

Pentru Grundtvig, «cel mai mare pedagog al poporului din nord», întemeietorul universităţii populare în Danemarca — un Fichte al poporului său, are autorul cuvinte de admiraţie sinceră». Danemarca, micşorată şi prin trunchierea ei pre sud, găseşte energie îndeajunsă într'insa ca să devie rai. Nu şi au pus cetăţeni cenuşă pe cap, să plângă nenorocirea. Din potrivă energia lor fu biciuită. Fiecare om devine om adevărat, nu umbră, fiecare gospodărie e un stup». (p. 81)

S'ar putea simţi lipsa biografiilor unui Tolstoi, Victor Hugo, Shakespeare, Björnson, când e vorba de oamenii «aleşi» ai omenirii, — dar autorul a tipărit pe pagina primă un I roman — şi aşteptăm urmările cu dragoste, cu dragostea atât de rară astăzi...

Ilie Marin

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Fiacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Nr. 494/921 (18) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III, **Subpeatra**, din protopresbiteratul Lupşa, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate (enumărate) în coala B. pentru venitele preoţeşti, precum şi salarele ce le acordă statul preoţilor conform cvalificaţiei de care dispun.

Concursele înzestrate cu documentele recerute sânt a se înainta subscrisului în terminul deschis, iar concurenţii — cu observarea prescrierilor regulamentului parohial — se vor prezenta înainte de alegere şi în comună, spre a cânta, eventual a celebra şi cuvânta şi a face cunoştinţă şi cu poporul.

Pe baza decisului comitetului parohial dela 13/26 Decemvie a. c., în lipsa altor concurenţi, în candidaţie se vor admite şi învăţători diplomaţi cu atestat de calificaţie preoţească câştigat în cale extraordinară.

Baia-de-Arieş (Ofenbaia), 29 Decemvrie 1921, (11 Ianuar 1922).

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Lupşei în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Vasile Gan
protopresbiter

Nr. 11/1922 (14) 2 3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia I-ma din **Ibăneşti** (de clasa I-a) în protopresbiteratul Reghinului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Beneficiile împreunate cu acest post sânt venitele parohiale statorite în coala B. pentru întregirea dotaţiunei dela stat şi salarul dela stat conform cualificaţiunei şi timpul de serviciu a celui ales.

Alesul paroh după terminarea bisericii a cărei zidire acum s'a decis în sinodul parohial, va fi îndatorat a locui în casa parohială din cătunul «Runcul» când şi parohiile din Ibăneşti se vor aronda din nou.

Cererile de concurs le vor înainta concurenţii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar pentru a se face cunoscuţi poporului se vor prezenta la biserică în vre o Duminecă ori sărbătoare cu prealabila încunoştiinţare a oficiului protopresbiteral.

Reghin, la 4/17 Ianuar 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox.

Vasile Duma
protopresbiter

Nr. 10/1922 (19) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia ort. română de clasa I **Coşna** în protopresbiteratul Bistriţei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în ziarul «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt toate cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat, precum şi salarul preoţesc conform statelor de plată şi anii de serviciu.

Reflectanţii calificaţi pentru acest post îşi vor înainta cererile susţinute cu documentele de lipsă oficiului protopresb. ort. român în Bistriţa şi pentru a face cunoştinţa poporului se pot prezenta în parohie în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a cânta, a cuvânta ori a liturghisi în biserică.

Bistriţa, 10 Ianuar 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Gregoriu Pletosu
protopresb.

Nr. 3145/1921 (16) 2—3

Concurs

Sistemizându-se prin resoluţia de dto 1 Noemvrie 1921 Nr. 23,037/1921 a Secretariatului general dela instrucţiune un post de **profesor de religie** pentru elevii ortodoxi dela toate şcoalele din **Bistriţa**, prin aceasta, pentru ocuparea aceluia, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Dela reflectanţi se cere să fie preoţi ori clerici cu examen de capacitate preoţească. Preferiţi vor fi cei cu studii superioare ori cu examen de cursuri dela universitate şi cu certificat de examen pedagogic.

Cererile însoţite de documentele cerute sunt a se înainta la Consistorul diecezan din Cluj în terminul deschis. Cel numit va trebui să-şi ocupe postul la 1 April 1922.

Cluj, 26 Ianuar 1922.

Consistorul diecezan:

Nicolae Ivan
episcop

Frac

căptuşit cu mătasă, **pantaloni** şi **vestă**, precum şi **un pat de copii**, de vânzare. Se pot vedea **Str. Quer 28** între orele 4—6 p. m.

„IZVORUL" institut de credit şi economii societate pe acţii în Sebeşul-de-jos

Convocare

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii «IZVORUL» societate pe acţiuni se convoacă la

a XIV-a adunare generală ordinară

pe ziua de *Vineri în 17 Februarie st. n. a. c.* la 11 ore a. m. cu următorul

PROGRAM:

1. *Deschiderea şi constituirea adunării generale.*
2. *Statorirea numărului acţionarilor prezenţi şi acţiunilor reprezentate.*
3. *Raportul direcţiunii şi comitetului de supraveghiare pe 1921 şi darea absolutorului.*
4. *Hotărâre asupra bilanţului şi împărţirea profitului curat.*
5. *Statorirea salarului funcţionarilor.*
6. *Alegerea a 1 membru în comitetul de supraveghiare.*
7. *Inchiderea adunării generale.*

Sebeşul-de-jos, la 3 Februarie 1922.

Direcţiunea.

NB. La adunarea generală pot participa numai acei acţionari cari sunt trecuţi în registrul societăţii ca acţionari cu 6 luni înainte şi cari cel puţin cu o zi înainte de adunarea generală au depus la cassa institutului acţiunile scrise pe numele lor, resp. pe ale acelora, cari îi reprezintă împreună cu plenipotenţa. (§ 17).

Bilanţ la 31 Decemvrie 1921.

Activa.

	Lei b.
Cassa în numărar	86,675 99
Cambii	749,973.—
Imprumuturi hipotecare	112,986·—
Imprumuturi cu obligaţiuni	930,748·—
Bon în Cont-curent	51,505·—
Depuneri proprii	604,174·15
Efecte	66,886·—
	2.602,948·14

Pasiva.

		Lei b.
Capit. soc. din Emis. I. II.	65,000·—	
Capit. soc. din Emis. III.	68,500·—	133,500·—
Fond de rezervă		60,260·—
Fond de binefaceri		900·—
Depuneri spre fructificare		2.347,999·87
Creditori		8,000·—
Dividendă neridicată		1,161·21
Tantiemă neridicată		189·44
Interese transitoare anticipate		10,000·—
Profit transp. din an. tr.	359·53	
Profit curat din anul crt.	40,578·09	40.937·62
		2.602,948·14

Profit şi Perdere la 31 Decemvrie 1921.

Debit.

		Lei b.
Interese de depuneri		70,597·77
Spese:		
Salare	8,100·—	
Incălzit, luminat, tipărituri, porto etc.	6 203·28	14,303·28
Dare după int. de dep. dir. şi aruncuri		7,481·67
Profit curat		40,937·62
		133,320·34

Credit.

	Lei b.
Profit transpus din anul trecut	359·53
Interese de escont	36,271·20
„ hipotecare	7,175·—
„ după obligaţiuni	50,110·35
„ de Cont-curent	1,561·—
„ după depuneri proprii	21,471·16
„ după efecte	2 867·—
Proviziuni	7,548 05
Competinţă de scris	5,957·05
	133,320·34

Sebeşul-de-jos, la 31 Decemvrie 1921.

Toma Doican m. p.,
preşedinte.

Pentru contabilitate:
Iosif Stoica m. p.

DIRECŢIUNEA:

Ioan Cândea m. p. **George Costea** m. p. **Toma Roman** m. p. **Iosif Popa** m. p.
Ioan Doican m. p. **Nicolae Roman** m. p. **Aurel Doican** m. p. **Ioan Stoichiţia** m. p.
George Stoica m. p. **Ieronim Motoc** m. p. **Toma Stoia** m. p.

S'au examinat şi aflat corect.

Sebeşul-de-jos, la 3 Februarie 1922.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Ioan Măerean m. p., preş. **Vasile Spârlea** m. p. **Victor Preda** m. p. **Vasile Ritivoiu** m. p.
Toma Totan m. p. **Toma Flucsă** m. p. **Ioan Radu** m. p. **Ioan Tatu** m. p.
Nicolae Zacharie m. p. **Iosif Tod. Roman** m. p. **Toma Ritivoiu** m. p. **V. Tod. Roman** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.